

İÇİNDEKİLER

Sıra	Tarih	Yayın	Başlık	Sayfa
1	12.05.2019	Para	GÜNEŞİN ENERJİSİNDEN 'YARARLANIN	2

PARA | FİNANS

ESİN ÇETİNEL / esin.cetinel@paradergi.com.tr

Güneşin enerjisinden 'yararlanın'

Devlet desteklerindeki artış güneş enerjisi projelerini cazip hale getirdi. Bankalar GES kredilerinde vadeyi 10 yıla kadar uzatıp 2-3 yılı ödemesiz olarak sunuyorlar. Bireysel yatırımcılar için 18 ay sıfır faizli krediler var...

TÜRKİYE'NİN Güneş Enerjisi Atlası'na göre yıllık toplam güneşlenme süresi 2.741 saat. Bu sayıyı güne vurdüğümüzda ise ortalama 7.5 saate karşılık geliyor. Birçok Avrupa ülkesi ile kıyaslandığında güneş zengini diyebileceğimiz ülkemizde maalesef güneşin enerji olarak kullanımı hala istenen seviyeden çok uzak. 2018 sonu verilerine göre, güneşin toplam elektrik üretimi içerisindeki payı sadece yüzde 2.6 seviyesinde. Yani ülkedeki toplam elektrik üretiminin sadece yüzde 2.6'lık kısmını güneşten karşılıyoruz. Sektöre ait diğer rakamlar da bu düşük oranı destekliyor. Örneğin, Enerji Bakanlığı tarafından hazırlanan Güneş Enerjisi Potansiyeli Atlası'na (GEPA) göre, yıllık toplam güneş enerjisi 1.527 kWh/m² yıl (günlük ortalama 4,18 kWh/m².gün) seviyesinde. 2019 Mart ayı itibarıyla Türkiye'deki lisanslı ve lisanssız güneş enerjisi santral sayısı ise 6184 adet ve toplam kurulu güç 5316 MKW düzeyinde. 2018 yılının tamamında güneş enerjisi santrallerinden üretilen elektrik miktarı ise yaklaşık

7836 GWh seviyesinde. 2019 ilk üç ayındaki toplam üretimse sadece 1803 GWh.

Dünyaya baktığımızda ise gelişmiş ülkelerin tamamında güneş enerjisinin büyük yatırım aldığını ve toplam elektrik üretimindeki payının ise her geçen gün arttığını görüyoruz. Bu alana tartışmasız en büyük yatırımı yapan ülke ise Çin. Dünyada güneş enerjisi kurulu güç sıralaması şöyle: Çin (130.6 GW), Japonya (48.6 GW), ABD (42.9 GW), Almanya (42.4 GW), İtalya (19.7 GW), Hindistan (19.3 GW), İngiltere (12.8 GW), Fransa (8.2 GW), İspanya (7.3 GW), Avustralya (6.4 GW), Kore (5.6 GW) ve Belçika (3.6 GW).

EN HIZLI BÜYÜYEN BEŞİNCİ ÜLKEYİZ

Aneak Türkiye'de de bu alanda son yıllarda farkındalığın arttığı ve güneş dahil yenilenebilir enerji alanına yatırımların yükseldiğini

Faturanın yüzde 30'u devletten

ETKB tarafından verilen "Gönüllü Anlaşmalar" desteği bu yıl artırıldı. **Yenilenebilir enerji** danışmanı Mürşat Özkaya, devletin bu alanda bu yıl artırdığı desteğe ilişkin şu bilgiyi verdi: "Yıllar içinde pek fazla ilgi çekmeyen, son dokuz yılda sadece beş işletmenin aldığı 'Gönüllü Anlaşmalar' teşvik mekanizmasında

destek oranları 2019 içerisinde ciddi oranda arttırıldı. Kısaca, bu anlaşmaya başvuran ve üç sene içerisinde enerji yoğunluğunu yüzde 10 düşüren işletmelere, anlaşmaya başvurduğu yıllık enerji maliyetinin yüzde 30'u (maksimum 1.000.000 TL) devlet tarafından verildi. Bu üç sene içerisinde, işletmesine güneş veya rüzgar

yatırımı yapanların enerji yoğunluğu hesaplanırken, rüzgar veya güneşten üretilen enerji bir seneye mahsus olmak kaydıyla enerji yoğunluğu hesabından düşmekte. Bu da bu anlaşmaya başvuracak işletmelerin **güneş enerjisi** yatırımı yapmasını kolaylaştıracak."

Mürşat Özkaya

görüyoruz. Bu hızlı büyüme sayesinde Türkiye 2017'de dünyada **güneş enerjisi** kurulu gücünü en çok arttıran beşinci ülke unvanını aldı. 2014'te 40 MW olan kurulu güç 2018 sonu itibarıyla toplamda 5 gigavat (GW) sınırını aşmış durumda. Özellikle artan teşvikler ve desteklerin etkisiyle Türkiye'deki yerleşik bankaların sağladığı kredilerin yanı sıra yurtiçi ve dışı finansman kaynaklarındaki artış ve çeşitlenme dikkat çekmeye başladı. Bugün hali hazırda az sayıda banka **güneş enerjisi**ni odağına almış durumda. Ancak yakın vadede bu alana finansal desteğin artacağı görüşü hakim.

İşte, biz de bu hafta sayfalarımızı geleceğin enerji kaynakları arasında gösterilen **güneş enerjisinin** finansmanına ayırdık. Lisanslı, lisanssız ve YEKA (Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları) **güneş enerjisi** projelerine finansman sağlayan bankaları araştırdık. Ayrıca bu alandaki teşvik ve destekleri de inceledik...

kullanıyoruz" diyor.

TSKB lisanssız GES projeleri için çağrı mektubu, lisanslı GES projeleri için ön lisans belgesi ve her iki proje türü için ise fizibilite çalışmaları, tedarikçi firma bilgileri, imar izni, proje onayı, tapu bilgileri ve projeye ilgili diğer gerekli yasal izinlerin kredi tahsis aşamasında temin edilmesi şartı arıyor. Başvuru yapan sponsor firmaların ise enerji sektöründe bilgi sahibi, tecrübeli ve finansal verileri açısından kredilendirebilir firmalar olması ana koşullar arasında. TSKB'nin bugüne kadar İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Ege, Akdeniz, Marmara ve Doğu Anadolu bölgelerindeki güneş enerji santrallerine finansman sağladığını söyleyen Hepkaya, şu bilgiyi veriyor:

TSKB

136 GES'E KREDİ VERDİ

TSKB **yenilenebilir enerji** projelerini desteklemeyi misyon edinmiş bir banka. Bu çerçevede, Türkiye'de **yenilenebilir enerjinin** geliştirilmesi ve tesisi için rüzgar, **hidroelektrik**, biyokütle, **jeotermal** enerji projelerinin yanı sıra, **güneş enerjisi** projelerinin finansmanında da aktif biçimde yer alıyor. Uluslararası kalkınma finansmanı kuruluşlarından sağlanan fonlarla, kurumsal müşterilerin sürdürülebilir yatırımlarına nitelikli finansman desteği sunduklarını söyleyen TSKB Genel

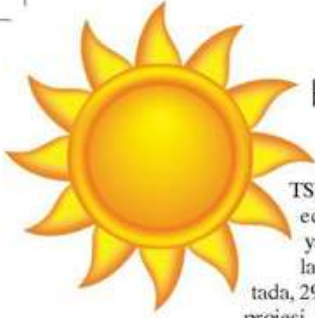

Hasan Hepkaya

Müdür Yardımcısı Hasan Hepkaya, "Güneş enerjisi projelerinin finansmanında diğer enerji projelerine benzer şekilde proje finansmanı yaklaşımını benimsiyor, projenin yaratacağı nakitle, kredinin geri ödenmesini hedefliyoruz. Yatırımın geri dönüş süresini baz alarak kredinin vadesini belirliyoruz, geri ödeme koşullarını bu kapsamda şekillendiriyoruz. Bu konuda uluslararası ve uluslar üstü kaynaklardan sağladığımız fonları da

"Yaklaşık toplam 200 MW kurulu güçteki 200'den fazla projeyi analiz ederek 134 MW kurulu gücünde 137 adet **güneş enerjisi** santralinin finansmanını gerçekleştirdik. 2019 ve 2020'de lisanslı GES'lerin de yoğunlukla devreye girmesini beklediğimizden finanse edeceğimiz lisanslı GES projeleri ile birlikte bu rakamların artmasını bekliyoruz. Türkiye'nin 2019 Mart sonu itibarıyla **güneş enerjisi** toplam kurulu gücü 5238.8 MW'a ulaştı. Bu yaklaşık 5 milyar dolarlık bir yatırıma karşılık geliyor. 2002'den bu yana, ülkemizde yenilenebilir enerji alanında gerçekleştirilen projelere uzun vadeli kaynak aktarmak suretiyle destekliyoruz. Kaynak aktardığımız enerji projeleri ise **hidroelektrik** santrallerinden güneş, rüzgar ve **jeotermal** enerji santraline kadar çeşitlilik gösteriyor. Kredi portföyümüzün yaklaşık yüzde 74'ü direkt olarak sürdürülebilirliğin finansmanına ilişkin tutardan oluşuyor. 2003-2018 arasında finansman sağladığımız enerji projelerinin toplam yatırım tutarı yaklaşık 10 milyar dolar. Bu projeler için

PARA | FİNANS

TSKB tarafından taahhüt edilen kredi tutarı ise yaklaşık 4.4 milyar dolar. Bugün gelinen noktada, 290 adet yenilebilir enerji projesi finanse ettik. Kurulu gücü 6.066 MW olan bu projelerle Türkiye toplam **yenilenebilir enerji** kurulu gücünün yüzde 13'ünün finansmanında yer aldık. **Güneş enerjisi** özelinde ise TSKB olarak şimdiye kadar kullandığımız kredilerle 134 MW kurulu gücünde, toplam 136 adet GES projesini finanse ettik."

Hepkaya'nın verdiği bilgiyi göre, 2019 Mart itibarıyla Türkiye'de lisanslı ve lisanssız **güneş enerjisi** santrali sayısı 6.184 ve bu santrallerin toplam kurulu gücü 5.316 MW. 2018'de **güneş enerjisi** santrallerinden üretilen elektrik miktarının yaklaşık 7.836 GWh ve 2019 ilk üç ayında ise 1.803 GWh olduğunu hatırlatan Hepkaya, 2018'de Türkiye'nin toplam üretilen elektriğinin yüzde 2.6'sının ise **güneş enerjisi** santrallerinden elde edildiği bilgisini paylaşıyor.

Bu evrakları hazırlayın

Bankalar güneş enerjisi kredisi için başvuran firmalardan aşağıdaki evrakları talep ediyor:

- Lisanssız GES projeleri için çağrı mektubu, lisanslı GES projeleri için ön lisans belgesi,
- Her iki proje türü için fizibilite çalışmaları,
- Arazi tapusu ve kiralandığına dair belge, tarım dışı yazısı,
- YEGM teknik değerlendirme onayı,
- Bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu ve bağlantı anlaşması,
- TEDAŞ proje onayı,
- Yatırım teşvik belgesi (varsa),
- Tedarikçi firmanın bilgileri,
- İmar izni, proje onayı, tapu bilgileri,
- Santralin sigorta poliçesi,
- Bakım onarım anlaşması,
- Başvuru yapan sponsor firmaların enerji sektöründe bilgi sahibi, tecrübeli ve finansal verileri açısından kredilendirebilir firmalar olması,
- Şayet yatırımcı çiftçi ise ÇKS (Çiftçi Kayıt Sistemi) veya çiftçilik belgesi ve kredi ile satın alınacak sistemin proforma faturası,
- Bireysel müşterilerin kimlik fotokopileri, gelir belgeleri ve krediye ilişkin sözleşmeleri,
- Kredi talepleri apartman yönetimi üzerinden geliyorsa yüzde 51 oy çokluğu ile alınan karara ilişkin karar defteri.

ŞEKERBANK 18 AYA SIFIR FAİZ

Şekerbank enerji tasarrufu ve verimliliği konusunda yürüttüğü ulusal ve uluslararası işbirlikleri ile bu yöndeki çalışmalarını 2009'da EKO kredi ürünü ile somutlaştırdı. EKO kredi'yi, enerji tasarrufuna yönelik her türlü yatırımı uygun ödeme koşullarıyla desteklemek amacıyla geliştirdiklerini söyleyen Şekerbank Tarım ve Bireysel Bankacılık Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı Gökhan Ertürk, "EKO kredi ile binalarda **enerji verimliliğinin** artırılmasından rüzgar, su ve güneş gibi **yenilenebilir enerji** kaynaklarının kullanımına yönelik dönüşüm projelerine, atık yönetimi yatırımlarına kadar geniş bir yelpazede bireylerin yanı sıra çiftçi, esnaf ve işletmelerin enerji verimliliği yatırımlarını uygun koşullarda finanse ediyoruz" diyor.

Şekerbank çatı üstü sistemler gibi işletmelerin enerji maliyetlerini azaltmaya yönelik projelere de uygun koşullarla finansman

Şekerbank

Gökhan Ertürk

sağlıyor. **Güneş enerjisinden** elektrik elde edilmesini sağlayan **fotovoltaik** sistemler yanında sıcak su üretimi için de **güneş enerjisi** sistemi kurmak isteyenlere finansman temin ediliyor. Örneğin, turistik bölgelerde otel vb. konaklama tesisleri başta olmak üzere **güneş enerjisinden** sıcak su elde etmek isteyenlere nakit akışlarına uygun vade yapısı ve ödeme planıyla EKO kredi ile finansman sağlanıyor. Lisanssız elektrik üretimi ve elde edilecek enerjinin sisteme geri kazandırılmasına yönelik projeleri de kredilendirdiklerini söyleyen Ertürk sözlerini şöyle sürdürüyor:

"Bu tür projelerde tesisin kurulacağı yerden, kullanılacak malzemeye kadar birçok etkeni dikkate alarak, anlaşmalı teknik kurumlara ön fizibilite analizi yaptırılıyor. Ayrıca mikro finansman projemiz kapsamında da **güneş enerjisi** kurulumları için finansman sağlıyoruz."

Şekerbank EKO kredi ürünü bireysel müşterilerine 60 ay vade imkanı ile sunuyor. Faiz oranlarının vadelere göre değişiklik gösterdiğini açıklayan Ertürk, krediye ilişkin şu detayı paylaşıyor:

"18 ay vadeye kadar yüzde 0 faiz oranı kampanyamız var. Diğer yandan teknik olarak yeterli ve gerekli resmi onay belgeleri alınmış projelere geçene kadar sağladığımız ödemesiz dönemi de içeren nakit akışlarına uygun hazırlanmış ödeme planları ile finansman imkanı sunuyoruz. Ayrıca tarımsal işletmeler için sulama ve **güneş enerjisi** sistemleri yatırımlarında da azami beş yıl vade imkanı tanıyoruz. Bu yatırımların taksit ödeme periyodunu çiftçinin hasadına göre yılda bir geri ödemeli olacak şekilde belirliyoruz. **Güneş enerjisi** yatırım kredisinde kredilendirme oranı yüzde 75'tir ve krediye başvuru belgesi olarak çiftçinin tarımsal

faaliyetine yönelik ÇKS (Çiftçi Kayıt Sistemi) veya çiftçilik belgesi ile kredi ile satın alınacak sistemin proforma faturası gerekiyor.”

Şekerbank EKOkredi kapsamında bireysel müşterilerinden ise kredi başvuruları esnasında kimlik fotokopileri, gelir belgeleri ve krediye ilişkin sözleşmeleri talep ediyor. Kredi talepleri apartman yönetimi üzerinden geliyorsa yüzde 51 oy çokluğu ile alınan karara istinaden kredi veriliyor. Bu durumda kredi kullanmak isteyen apartman maliklerinden ayrıca herhangi bir evrak talep edilmiyor.

YAPI KREDİ

“ÇEVRESEL DUYARLILIK ŞART”

Yapı Kredi enerji sektörü ve özellikle de yenilenebilir enerjilere proje finansmanı sağlamayı stratejik alanlardan biri olarak seçti. Proje finansman yapısında sunulan yatırım kredileri ile lisanslı ve lisanssız güneş enerjisi projelerine kaynak sağladıkları bilgisini veren Yapı Kredi Genel Müdür Yardımcısı Erhan Adalı, “Yatırımcının geçmiş tecrübesi, kullanılacak ekipmanın kalitesi, proje alanının özellikleri ve makro ekonomik konjonktür kredi şartlarını etkileyen başlıca unsurlar arasında yer alıyor. Buna göre farklı vadelerde finansman imkanları sunuyoruz. Faiz oranları da bu şartlara ve koşullara bağlı olarak değişkenlik gösterebiliyor. Şimdiye kadar fizibilitesi olumlu olan projelere yurt dışı kaynakları da dahil olmak üzere pek çok farklı finansman çözümleri sunduk” diyor.

Yapı Kredi güneş enerjisi projeleri için finansman sağlamak isteyen müşterilerinden öncelikle konularında tecrübeye ve yüksek kredibiliteye sahip olmaları şartı arıyor. Aynı şekilde, projede çev-

Erhan Adalı

YapıKredi

Hangi teşvikler uygulanıyor?

Yenilenebilir enerji yatırımlarına çok sayıda teşvik sağlanıyor. Yenilenebilir enerji danışmanı Mürşat Özkaya uygulanan teşvik ve destekleri şöyle özetliyor:

● **Satın alma fiyatı:** Lisanslı projeler gibi lisanssız güneş enerjisi projelerinde de şebekeye verilen elektrik enerjisi için YEK kanunu ile getirilen satın alma rakamı geçerliydi. Güneş için bu teşvik rakamı, projenin kabulü itibarıyla ilk 10 yıl olmak üzere 13.3 dolar cent/kWh'di. An itibarıyla, lisanssız projelerden üretilen fazla enerji şebekeye verilemediği için (10 kW'a kadar olan projeler hariç) bu rakamın geçerliliği bulunmamakta.

● **10 kW'lık projeler:** EPDK 2018 içerisinde, 10 kW'a kadar güneş çatı ve cephe projelerinin kurulumlarını kolaylaştırmak için birtakım kararlar aldı. Kısmen daha basit başvuru prosedürüne sahip olan bu projeler YEK kanunundaki rakamlardan faydalansa da 2018 Haziran ayında alınan bir kararla, fazla enerjilerini artık kanundaki bedelden değil, tüketim tarifelerinin çıplak fiyatından vermeye başladılar. Bu nedenle, o tarihten sonra onay almış/alacak projelerde yatırım geri dönüş süreleri ciddi anlamda etkilenmiş oldu. Bu da bu alandaki yeni yatırımların hızını azaltacak etki yaptı.

● **Yerli ekipman:** Projelerinde yerli ekipman kullanan lisanslı projeler için ek bir teşvik olsa da lisanssız güneş pazarında bir proje dışında bu teşviki kullanabilen olmadı. 2017 itibarıyla da lisanssız projeler için yerli ekipman teşviki kaldırıldı. Lisanslı projelerde ise, yerli ekipmandan dolayı 0.44 dolar cent/kWh ek katkı alan projeler bulunuyor.

● **Genel yatırım teşvikleri:** Güneş enerjisi projeleri Ekonomi Bakanlığı tarafından verilen genel yatırım teşviklerine dahil olabiliyor. Sistemi oluşturan panel dışı tüm ekipmanlar için KDV ve gümrük vergisi istisnası söz konusu. KDV istisnası önemli olsa da inverter dışında çoğunlukla yerli ürün kullanıldığı için gümrük vergisi istisnası toplam içinde ciddi bir oran tutmuyor.

resel ve sosyal duyarlılıkların göz önünde bulundurulması da diğer bir kriter. Ayrıca projeyi gerçekleştirecek sponsor firmanın finansal ve teknik gücünü anlayabilmek için mali verilerinin, grubun faaliyet konularının, grubun tamamladığı veya devam eden projelerine ve işlerine ilişkin detay bilgilerin de temin edildiğini açıklayan Adalı, şu bilgiyi veriyor:

“Proje özelinde ise, fizibilite raporunun, yatırım detayının kırılımının ve yatırım programının, proje ile ilgili edinilmiş izinlerin, lisanssız GES'ler için proje arazilerinin mülkiyet durumlarının, lisanslılar için kamulaştırma durumlarının, çevre ile ilgili izin ve raporları gösteren belgelerin sağlanması gerekiyor. Teknolojinin gelişmesi ve panel fiyatlarının düşmesiyle ilerleyen yıllarda güneş enerjisi yatırımlarının ve portföyümüz içindeki payının artacağını

düşünüyoruz.”

Yapı Kredi an itibarıyla leasing projeleri dahil toplam kurulu gücü 322 MW olan 22 adet güneş enerjisi projesine finansman sağladı.

GARANTİ BANKASI BİREYSEL YATIRIMA KREDİ YOLDA

Garanti Bankası, Güneş Enerjisi Kredisi ile kurulu gücü 1 MW ve altında lisanssız elektrik üretimi projelerine finansman sağlıyor. Söz konusu kredi iki yıla varan geri ödemesiz dönem imkanıyla 10 yıla varan vadede de ve firmaların nakit akışına uygun esnek veya eşit taksitli ödeme planlarıyla geri ödenebiliyor. Kredinin faiz oranının vadeye göre değişkenlik gösterdiği bilgisi paylaşan Garanti Bankası, Güneş Enerjisi Kredisi hakkında şu bilgiyi paylaşıyor:

“Krediyi tutarı ve müşterilerinin isteği doğrultusunda TL veya döviz olarak kullanılabiliyoruz. Lisanslı elektrik üretimi projelerinde ise kurumsal ve ticari müşterilere proje finansmanı yapısında teklifler sunuyoruz. Garanti Bankası yenilenebilir enerji alanında ucuz fon sağlayan birçok programın üyesi. Bu fonlardan da daha uygun faiz oranlarıyla finansman sağlayabiliyoruz.”

Banka güneş kredisi almak isteyen müşterilerinden yatırımın minimum yüzde 20'si kadar tutarı sermaye olarak yatırımın başında getirmeleri şartı arıyor. Ayrıca güneş enerjisinde özellikle yerli sanayiye teşvik etmek için, yerli ekipman kullanımı bulunan projelerin finansmanına öncelik veriyor. Kredi başvurusu içinse banka yatırımcılardan arazi tapusu ve kiralandığına dair belge, tarım dışı yazısı, YEGM teknik değerlendirme onayı, bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu, bağlantı anlaşması, imar planı, TEDAŞ

Garanti BBVA

proje onayı, teknik analiz raporu, yatırım teşvik belgesi (varsa), EPC (Mühendislik-Tedarik-Kurulum) sözleşmesi, santralin sigorta poliçesi ve bakım onarım anlaşması talep ediyor. Yenilenebilir enerji projelerinin, Türkiye'nin enerji alanında dışa bağımlılığının azalması açısından büyük önem arz ettiğini ve sürdürülebilir kalınmanın en önemli yapı taşlarından birini oluşturduğunu vurgulayan Garanti Bankası, açıklamasında şu noktalara dikkat çekiyor:

“Biz de ülkemizin gelişmesi için üzerimize düşeni yapıyoruz ve projelere finansman sağlayarak yenilenebilir enerjinin gelişmesine katkı sağlıyoruz. Son yıllarda yapılan düzenlemeler ve devlet tarafından sağlanan teşviklerle yatırımcılar güneş alanına yönelmeye başladı. Devletin YEKDEM kapsamındaki projelerin ürettiği elektriği sabit fiyatla satın alım garantisi vermesi ve yasal düzenlemelerle lisanssız elektrik üretiminin desteklenmesiyle güneş yatırımları giderek artıyor.

Garanti Bankası olarak yenilenebilir enerjinin gelişmesi için hem kurumsal, hem de ticari müşterilerimize finansman sağlıyoruz. Ayrıca KOBİ'lere kendi iç tüketimlerini karşılamaları için lisanssız güneş enerjisi projelerine özel bir kredi ürünü de geliştirdik. Bu kapsamda güneş projelerine yaklaşık 250 milyon dolarlık finansman sağladık. Yakın zamanda çatı tipi GES projeleri için bireysel müşteriye de yeni ürünler sunmayı planlıyoruz.”

İŞ BANKASI YABANCI FONLARA ARACI

İş Bankası yenilenebilir enerji projelerine sağladığı finansman ile düşük karbon ekonomisine geçişi destekliyor. Ülke ekonomisine katkı sağlayacak, çevre dostu yatırımların finansmanına destek oldukları vurgusu yapan İş Bankası, güneşin yanı sıra hidro, rüzgar, jeotermal, biyokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesislerinin finansmanını da gerçekleştiriyor. Halihazırda bankanın yenilenebilir enerji finansman hacmi, toplam enerji sektörüne tahsis ettiği kredilerin yaklaşık yarısını oluşturuyor. Toplam kurulu gücü 600 MW seviyesini aşan lisanslı ve lisanssız GES projelerine finansman desteği sunarak bu tesislerin ülke ekonomisine kazandırılmasını hedeflediklerini vurgulayan İş Bankası, güneş kredileri hakkında şu bilgiyi veriyor:

“Yakın zamanda müşterilerimizin kullanımına İş'te Güneş kredimizi sunduk. İş'te Güneş Kredisi'yle öz tüketim amaçlı çatı GES (güneş enerjisi santrali) yatırımları için cazip koşullarda finansman desteği sağlıyoruz. Yatırımcılar, İş'te Güneş Kredisi ile azami bir yıl anapara geri ödemesiz, 10 yıla varan vadelerde TL, dolar veya euro cinsinden kullanım gerçekleştiriyor, esnek veya fatura öder gibi aylık eşit taksitlerle geri ödeme yapabiliyor. Müşterilerimiz,

Bankamızın kendi kaynaklarının yanı sıra, kriterlere uygun olmaları durumunda Turseff, Midseff gibi yabancı fonlardan da faydalanabiliyor. Vade yapısı, geri ödeme takvimi, faiz oranları ve teminat koşulları, projeye özgü olarak işlem özelinde belirleniyor.”

İş Bankası ekipman ve kurulum maliyetlerinin azaldığı, kamu otoritesinin mevzuatı yatırımcı lehine kolaylaştırdığı ve teşviklere devam ettiği, yatırımcı ilgisinin üst seviyeye çıktığı bir ortamda sahadan aldıkları en kritik geri bildirim ise, doğru kurulum ve tabana finansmana erişimde yaşanan güçlükler olduğuna dikkat çekiyor.

İş'te Güneş Kredis'i'ni bu ihtiyaçla kurguladıklarının altını çizen İş Bankası kamuoyuna duyurulmasının üzerinden yalnızca birkaç gün geçmesine rağmen İş'te Güneş'e yatırımcılardan ve sektör paydaşlarından yoğun ilgi geldiğini açıkladı. Kendi elektriğini çatılarında veya aynı trafo merkezine bağlı boş arazilerinde üreten işletmelerin elektrik giderlerinden tasarruf ederek, rekabette bir adım öne çıkabileceği vurgusu da yapan İş Bankası, kredi için gerekli belgeler hakkında ise şu bilgiyi verdi:

“İş'te Güneş Kredis'i'ne başvuru esnasında Bağlantı Anlaşmasına Çağrı Mektubu, Bağlantı Anlaşması, Sistem Kullanım Anlaşması, Teknik Analiz Raporu, EPC (Mühendislik, Tedarik ve Kurulum) Sözleşmesi, santralin sigortalandığını gösteren Sigorta Poliçesi, Bakım ve Onarım Anlaşması, dolar/euro cinsi kullanımlarda döviz kredisini kullanım uygunluğuna dair bilgi ve belgeleri müşterilerimiz Şubelerimize ibraz ediyorlar. Çatılarında veya çatılarıyla aynı trafo merkezine bağlı boş arazilerinde, çevre dostu şekilde kendi elektriğini üretmek isteyen tüm işletmeler, İş'te Güneş kredimizden faydalanabilir.”

İş Bankası, 2016'da “Lisanssız Elektrik Üretim Kredis'i” ürünü lanse etti. Bu kredi ile banka şu ana dek ağırlıklı olarak arazi tipi GES yatırımlarını finanse etti.

AKBANK PROJEYE ÖZEL ŞART

Akbank kurumsal ve ticari müşterilerinin güneş enerjisi santrali (GES) projelerine kredi desteği sağlıyor. Kurumsal ve ticari kredilerde, kredilerin geri ödemeleri ve vade yapıları santrallerin nakit akışına uygun olarak, kapasite kullanım oranları, lokasyon, güneş alma değerleri gibi faktörlerin yanı sıra YEKDEM'e (Yenilenebilir Enerji Kaynakları Desteckleme Mekanizması) tabi oldukları süreler de dikkate alınarak, kredi bazında belirleniyor. Bu projelerde Akbank vadeleri, projenin kendi yarattığı gelirler ile kredisini geri ödeyebileceği şekilde yapılandırılıyor. Tüm proje finansmanı işlemlerinde olduğu gibi GES Projeleri için kullanılan kredilerde de projenin gerektirdiği şartları içeren özel kredi sözleşmeleri imzalatılıyor. Bu sözleşmelerde, tüm projeler için ortak olan standart şartlar dışında, ilgili projeye özel şartlar da bulunuyor.

AKBANK Akbank öncelikli olarak finansman sağlanabilmesi için, faaliyet alanı sadece GES olacak özel bir proje şirketi kurulmuş olması şartı arıyor. Tüm proje finansmanı işlemlerinde olduğu gibi, projenin tüm nakit akışının ve projeye ait teminatların tesis edildiği kapalı devre bir finansman yapısı kurulması gerekiyor. Lisanslı GES projelerinde elektrik üretim lisansı, ÇED belgesi veya ÇED gerekli değildir belgesi ve bağlantı anlaşmasının temin edilmiş olması şartı

arınıyor. Lisanssız projelerde ise çağrı mektubu, ÇED gerekli değildir belgesi ve bağlantı anlaşmasının temin edilmiş olması gerekiyor.

DENİZLEASING 80 FİRMAYA 135 MİLYON DOLAR

DenizLeasing 2014'ten bu yana lisanslı ve lisanssız saha GES projelerinin finansmanında kreditor olarak yer alıyor. Hali hazırda firma çatı GES sistemlerinde de yeni mevzuat kapsamında finansman konusunda çalışmalarını sürdürüyor. Leasing mevzuatı dahilinde kurumsal, ticari, KOBİ ve VKN sahibi firmalara firma ve proje özelinde finansman sağladıkları bilgisi paylaşan DenizLeasing, kredinin şartların ilişkinde şu bilgiyi veriyor:

DenizLeasing

“Saha GES projelerinde standart teminat yapımızda yatırımcı firmanın kefaleti, elektrik alacağının temliki, hisse rehini, ilgili proje sahasının ipotegi gibi teminatlar ile çalışıyoruz. Ancak proje özelinde bu teminat yapısına ilaveler ya da farklı teminatlar alınması söz konusu oluyor. Ödeme vadesi, koşulları ve faiz oranları ise, proje fizibilitesi ve diğer raporlar kapsamında belirleniyor.”

Firma müşterilerinden istediği gerekli evrakları ise şöyle sıralıyor: “Yatırımcı ve SPV firma yasal/mali evrakları, proje yasal evrakları (projeye ilişkin SPV bazlı çağrı mektubu, bağlantı anlaşması arazi tapusu veya kira sözleşmesi vb. yasal evraklar), EPC (yüklenici) firma tarafından hazırlanan fizibilite raporu ve profomalar.”

DenizLeasing bugüne kadar yaklaşık 80 firmaya 135 milyon dolar değerinde, yaklaşık 130 MW kurulu güce sahip projenin finansmanını sağladı.

